

Aan:
de leden van de Statencommissie
Bestuur, Financiën en Economie

(i.a.a. de overige statenleden)

I-stuk
(ingekomen stuk)

Assen, 11 juni 2002
Ons kenmerk 22/6.11/2002004877
Behandeld door de heer E.J. Gernaat (0592) 365723
Onderwerp: Tijdelijke referendumwet (Trw)

Geachte commissieleden,

In de vergadering van uw commissie van 27 februari 2002 is aan de orde geweest statenstuk 917, Verordening op het correctief referendum. Bij de behandeling van dit statenstuk werd in de commissie gevraagd naar de aanvullende mogelijkheden voor een (raadgevend of raadplegend) referendum. Daarover het volgende.

Inleiding

Bij brief van 28 februari 2001 hebben wij u vooruitlopend op de inwerkingtreding op de hoogte gebracht van de Trw.

In deze brief is ook reeds aan de orde gekomen de mogelijkheid tot aanvulling van de wet. In de brief is nog niet volledig rekening gehouden met het amendement, dat heeft geleid tot het huidige artikel 166 in de Trw. Voor wat betreft het raadgevende referendum gingen wij ervan uit dat de mogelijkheid een verordening vast te stellen zeer beperkt was. De mogelijkheden voor het houden van een raadgevend referendum zijn met aanneming van het amendement echter verruimd. Met het amendement wordt beoogd de bevoegdheid van provincies en gemeenten tot regeling van raadgevende referenda in stand te houden als het gaat om onderwerpen die niet onder de reikwijdte van de Trw vallen c.q. daarvan niet expliciet zijn uitgezonderd. Provincies en gemeenten blijven ook vrij in de wijze waarop zij die raadgevende referenda mogelijk willen maken.

Raadplegende referenda

De mogelijkheden voor het houden van een raadplegend referendum (op initiatief van een bestuursorgaan) zijn door invoering van de Trw onveranderd.

Autonome raadplegende referenda op initiatief van het bestuur blijven in beginsel gewoon mogelijk, zowel over onderwerpen die onder de Trw vallen, als over andere

onderwerpen. Als algemeen uitgangspunt geldt wel dat deze referenda de Trw niet mogen doorkruisen. Zo zal met betrekking tot een besluit dat onder de Trw valt eerst afgewacht moeten worden of dat tot een Trw-referendum zal leiden. Pas wanneer vaststaat dat dit niet het geval is, is er ruimte voor een autonoom raadplegend referendum met betrekking tot dat besluit. Bovendien ligt het niet in de rede dat raadplegende referenda worden gehouden over ontwerpbesluiten, die als besluit onder de Trw vallen. Dat zou immers kunnen leiden tot cumulatie van referenda.

De conclusie was dat voor het houden van raadplegende referenda geen aanleiding bestond tot het maken van een autonome referendumverordening, omdat referenda op initiatief worden gehouden van het provinciaal bestuur. Als zich een situatie mocht voordoen, kan alsnog een autonome referendumverordening worden vastgesteld die hierin voorziet.

Raadgevende referenda

De Trw bevat een algemene regeling met betrekking tot het raadgevende (op initiatief van de burger) referendum.

Dit betekent niet dat er geen ruimte meer zou zijn voor autonome raadgevende referenda. De wet laat daartoe op grond van artikel 166 van de Trw de ruimte. Op grond van dit artikel zijn raadgevende referenda over onderwerpen die in de Trw zijn geregeld niet mogelijk. De onderwerpen waarover een referendum kan worden gehouden zijn opgesomd in artikel 8, eerste en tweede lid, en waarover geen referendum kan worden gehouden in het derde lid van artikel 8. In het vierde lid van dit artikel staan de onderwerpen opgesomd die provinciale staten (PS) kunnen uitsluiten van een referendum (zie ook statenstuk 917).

Over andere besluiten van PS kan desgewenst een autonoom raadgevend referendum worden gehouden. Ook over besluiten van andere bestuursorganen dan PS kunnen autonome raadgevende referenda worden gehouden, ook als het gaat om besluiten die genoemd zijn in de Trw en die zijn gedelegeerd aan andere organen dan PS.

De vraag is of het vaststellen van een autonome referendumverordening voor het houden van raadgevende referenda gewenst is.

Een referendum is een middel dat alleen al vanwege de hoge kosten niet dienstig is voor besluiten van geringe importantie. In ons Bestuursprogramma wordt dit onderschreven. Daarin is aangegeven dat over belangrijke zaken, waarover het provinciaal bestuur moet beslissen, een referendum kan worden gehouden.

Als er belangrijke zaken aan de orde zijn, waarover het provinciaal bestuur een raadplegend referendum wenst te houden, dan kunnen zij zoals hiervoor vermeld alsnog een autonome referendumverordening vaststellen. Als het provinciaal bestuur niet zelf het initiatief wil nemen tot het houden van een referendum, maar dit wil laten afhangen van initiatieven vanuit de bevolking kan het bij het nemen van het desbetreffende besluit desgewenst daartoe een autonome referendumverordening vaststellen. Het referendum kan dan worden gehouden volgens de procedure van de Trw. De periode tussen behandeling in de statencommissie en PS geeft voldoende tijd om een beperkte referendumverordening voor te bereiden.

Als er op voorhand een referendumverordening zou worden vastgesteld, kan deze van toepassing zijn op gevallen waarover het houden van een referendum gelet op de importantie van het besluit niet gewenst is. Daarnaast kunnen er zich bijzondere situaties voordoen, waarvoor het houden van een referendum gewenst wordt geacht, maar die in de verordening zijn uitgesloten.

Daarom geven wij er de voorkeur aan dat aan de hand van de concrete situatie wordt gezien of er een mogelijkheid moet bestaan voor het houden van een referendum en zo ja, op welke wijze dit moet worden ingevuld (raadgevend/raadplegend – correctief/niet-correctief (al of niet voordat een besluit is genomen)).

Wij zien daarom op dit moment af van het doen van een voorstel voor het vaststellen van een autonome referendumverordening, naast de door de staten reeds vastgestelde Verordening op het correctief referendum.

Hoogachtend,

gedeputeerde staten van Drenthe,

J.D. Nauta, griffier

S.B. Swierstra, wnd. voorzitter

kf/coll.